

Ukraina: władze ratują hrywnę

Tadeusz Iwański

W ostatnich dniach Narodowy Bank Ukrainy podjął radykalne działania administracyjne w celu wzmocnienia hrywny, której kurs od początku 2014 roku osłabł w stosunku do dolara o 75%. 23 lutego regulator zakazał udzielania osobom prawnym kredytów w hrywnach na zakup waluty pod kontrakty importowe, 24 lutego wydał decyzję zakazującą bankom kupna waluty na polecenie klientów do 27 lutego, co oznaczało czasowe zamrożenie rynku międzybankowego. Tę ostatnią decyzję 25 lutego skrytykował premier Arsenij Jaceniuk, niemniej po trzygodzinnej naradzie, z udziałem m.in. szefowej NBU Walerii Hontariewej, Jaceniuka i prezydenta Petra Poroszenki, zapowiedziano współpracę rządu i NBU w przeciwdziałaniu walutowym spekulacjom i działania na rzecz powrotu wpływów walutowych firm na rynek. Tego dnia wieczorem NBU wycofał się z zakazu zakupu przez banki walut na rzecz klientów, wydłużono jednak z 3 do 4 dni roboczych okres obowiązkowego oczekiwania na realizację zakupu waluty w bankach, a także na zakup waluty na realizację płatności importowych o równowartości co najmniej 50 tys. USD. 3 marca NBU zdecydował o podniesieniu bazowej stopy referencyjnej z 19,5% do 30% oraz o ograniczaniu masy pieniężnej na rynku. 26 lutego oficjalny kurs wynosił rekordowe 30,01 hrywien za 1 USD (na czarnym rynku 40 hrywien), do 4 marca hrywna wzmocniła się jednak do 23,7 hrywien za 1 USD.

Komentarz

- Spadek wartości hrywny postępuje od ponad roku i wywołany jest wojną w Donbasie, paniką na rynku, zawyżonym popytem na walutę, niestabilną sytuacją polityczną, spadkiem eksportu (-17% w 2014 roku) i niskimi rezerwami NBU (6,4 mld USD w lutym), które uniemożliwiają interwencję na rynku, oraz dodrukiem pieniędzy. Do spadku przyczyniły się także wymagane przez MFW i podjęte przez regulatora kroki na rzecz uwolnienia kursu.
- Działania NBU wywołane są potrzebą zwiększenia kontroli nad uczestnikami rynku oraz przywrócenia zaufania do regulatora. Presja na hrywnę spowodowana jest działaniami eksporterów, którzy zwlekają z obowiązkową sprzedażą NBU 75% waluty w nadziei na zbycie jej później po wyższej cenie oraz zawierają kontrakty na zakup waluty pod fikcyjne kontrakty importowe. Zbicie wartości i ustabilizowanie hrywny upatrywane jest w decyzji Rady Dyrektorów MFW (11 marca) o udzieleniu Ukrainie 17,5 mld USD kredytu. Pierwsza transza, minimum 4,5 mld USD, oczekiwana jest jeszcze w marcu, połowa tych środków ma być przekazana do NBU w celu zwiększenia rezerw walutowych i umożliwienia

regulatorowi interwencji na rynku.

- Osłabienie pozytywnie wpływa na zyski eksporterów, powoduje jednak wzrost cen. Na koniec stycznia inflacja przyspieszyła do 28,5% (rok do roku), jednak podwyżki cen towarów importowych i tych, których produkcja wymaga składników z zagranicy, np. lekarstw i paliw, mogły sięgnąć nawet 100%. Z uwagi na katastrofalną sytuację gospodarczą rząd podnosi opłaty komunalne i nie rewaloryzuje pensji oraz świadczeń socjalnych, wskutek czego zubożenie społeczeństwa pogłębia się. Ludność ratuje się likwidacją lokat walutowych i hrywnowych, których udział w portfelu banków spadł w 2014 roku o 13,7%, a w styczniu br. o kolejne 4% w walucie i 2,3% w hrywnach.